

MTT- BU SOG‘LOM VA BARKAMOL BOLA SHAXSINI TARBIYALASH.**Jumaniyazova Zlixa Reymovna***Nukus innovatsion instituti Maktabgacha va
Boshlangich ta’lim kafedrası, v.b.dotsenti***Tlepbaeva Dinara Izbaskan qizi***Filologiya va tillarni o‘qitish ta’lim yo‘nalishi
1-bosqich talabasi*

Rezyume: Bolalarning ma’naviy immunitetini kuchaytirish, ularning bo’sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, ularning qiziqishi, layoqatini xisobga olgan xolda san’atning turli yo‘nalishlariga jalb etish, sportning turli turlari bo’yicha to‘garaklar tashkil etish, salomatligini mustahkamlash, ularni har tomonlama chiniqtirish, kompyuter sohasiga qiziqishlarini oshirish, kitob mutolaasi bilan shug‘ullanish, turli kasb-xunarga bo‘lgan ilk ko‘nikmalarini turli o‘yinlarda, musobaqalarda shakllantirib borishga ahamiyat qaratilmoqda.

Kalit so‘zlar: tashabbus, immunitet, iste’dod, layoqat, kommunikativ, kompyuter, texnologiya, internet, intellektual, taraqqiyot, strategiy.

Резюме: Укрепление духовного иммунитета детей, содержательная организация их досуга, приобщение к различным направлениям искусства с учетом их интересов, способностей, организация кружков по различным видам спорта, укрепление здоровья, всестороннее их закаливание, повышение интереса к компьютерной сфере, занятие чтением книг, привитие первых навыков к различным профессиям в различных играх и занятиях., уделяется большое внимание формированию конкурсов.

Ключевые слова: инициатива, иммунитет, талант, способности, коммуникативный, компьютерный, технологический, интернет, интеллектуальный, прогресс, стратегический

Resume: Emphasis is placed on strengthening the spiritual immunity of children, meaningful Organization of their free time, involvement in various directions of art, organization of circles in various sports, strengthening their health, improving their interests in the computer sphere, engaging in book reading, shaping their early skills in various games, competitions.

Key words: initiative, immunity, talent, competence, communicative, computer, technology, internet, intellectual, development, strategy

Muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoevning yoshlar ma’naviyatini yuksaltirish va ularning bo’sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish bo’yicha 5 ta muhim tashabbus asosida maktabgacha ta’lim tashkilotida bolalarning ma’naviy immunitetini kuchaytirish, ularning bo’sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish, ularning qiziqishi, layoqatini xisobga olgan xolda san’atning turli yo‘nalishlariga jalb etish, sportning turli turlari bo’yicha to‘garaklar tashkil etish, salomatligini mustahkamlash, ularni har tomonlama chiniqtirish, kompyuter sohasiga

qiziqishlarini oshirish, kitob mutolaasi bilan shug‘ullanish, turli kasb-xunarga bo‘lgan ilk ko‘nikmalarini turli o‘yinlarda, musobaqalarda shakllantirib borishga ahamiyat qaratilmoqda.

Yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta muhim tashabbus qo‘ydgilar;

Birinchi tashabbus: Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarning musiqa, rassomlik, adabiyot, teatr va san‘atning boshqa turlariga qiziqishlarini oshirishga, iste‘dodini yuzaga chiqarishga qaratilgan tadbirlarni tashkil etish.

Ikkinchi tashabbus: yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratishga yo‘naltirilgan tadbirlarni uzviyligini ta‘minlash.

Uchinchi tashabbus: Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida pedagog va hodimlarning kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanishni tashkil etish.

To‘rtinchi tashabbus: Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida pedagog va hodimlar, tarbiyalanuvchilarning ma‘naviyatini yuksaltirish, ular o‘rtasida kitobxonlikni keng targ‘ib qilish.

Beshinchi tashabbus: Xotin – qizlarni ish bilan ta‘minlash kabi topshiriqlarini bajarish uchun, bolalarning ma‘naviy immunitetini kuchaytirish, ularning bo‘sh vaqtini mazmunli o‘tkazishda 5 ta tashabbus muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuning uchun, milliy o‘yinlar bolalarni iymonli, e‘tiqodli, aqliy barkamol, sog‘lom qilib tarbiyalashda yordam beradi. Xalq o‘yinlari bolalarning estetik didini oshiradi, odobli, axloqli qilib tarbiyalaydi. Ularning til boyligini eslash qobiliyatini, ongini rivojlantiriladi. Bolalar sanash, qo‘shiq, she‘r aytish orqali chaqqon va ziyrak bo‘lib o‘sadi. Milliy o‘yinlar vositalari bilan maktabgacha yoshdagi bolalarini estetik tarbiyalashda, maktabgacha ta‘lim tashkilotining tarbiyachi pedagog va jismoniy tarbiya yo‘riqchisining roli katta ekanligi bolalarda ma‘naviy-estetik dunyoqarashini tarkib toptirishda muhim ijtimoiy-pedagogik ahamiyatga ega ekanligi dalillar bilan asoslangan. Har bir tarixiy davr bir qator milliy qadriyatlar tizimida muayyan ta‘limiy va tarbiyaviy ahamiyat kasb etuvchi o‘z o‘yinlarini ham yaratadi va bu o‘yinlar o‘z davridagi insonni tarbiyalashda muhim o‘rin tutadi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Beshta muxim tashabbus” ni o‘rganish bo‘yicha amalga oshiriladigan chora-tadbirlar ishida o‘z aksini maktabgacha ta‘lim tashkilotlaridagi tarbiyalanuvchilarning musiqa, rassomlik, adabiyot, teatr va san‘atning boshqa turlariga qiziqishlarini oshirishga, iste‘dodini yuzaga chiqarishga qaratilgan tadbirlar tashkil etishni va yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratishga yo‘naltirilgan tadbirlarni uzviyligini ta‘minlashni shuningdek, maktabgacha ta‘lim tashkilotida pedagog va hodimlarning kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanishni tashkil etishini va maktabgacha ta‘lim tashkiloti pedagog va hodimlarning, tarbiyalanuvchilarning ma‘naviyatini yuksaltirish, ular o‘rtasida kitobxonlikni keng targ‘ib qilishi ishlarini yulga kuyish eng ovalo Xotin – qizlarni ish bilan ta‘minlanlashga e‘tibor berishimiz zarur

ekanligin ko‘rsatib bergan.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida yuqoridagi chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun quyidagi tadbirlar tartibida ishlarni tashkil qilish maqsadga muvofiq bo‘ladi.

Maktabgacha ta’lim tashkiloti xodimlari o‘rtasida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Beshta muhim tashabbus”ni chuqur o‘rganishi.

Maktabgacha ta’lim tashkilotining buyug‘i va chora-tadbirlari rejasini ishlab chiqish, ijrosini bandma-band ta’minlanib borilishi,

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarning musiqa, rassomlik, adabiyot, teatr va san’atning boshqa turlariga qiziqishlarini oshirishga, iste’dodini yuzaga chiqarishga qaratilgan tadbirlar tashkil etishda;

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlari musiqa zallarining jihozlanish holatini “Men ham Vatan himoyachisiman” harbiy-vatanparvarlik badiiy- tadbir o‘tkazish, “Men ham Vatan himoyachisiman” harbiy-vatanparvarlik badiiy-tadbir o‘tkazish, xatlovdan o‘tkazish va natijalari buyicha tuman(shahar) Maktabgacha tuman bo‘limiga takliflar kiritish

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida “Vatanimni ko‘layman”, “Gimnastradda” musiqiy badantarbiya tadbirlarini o‘tkazib borish

- Kichkintoy kizlarimizni tarbiyalashda “Zumradoylar davrasi” to‘garagi bo‘yicha tadbirlarini tashkil etish

- “Tabiatni asraymiz, “Osmonimiz musaffo bulsin”, “Bolalarga bering dunyoni” mavzularida rasmlar tanlovini o‘tkazish (*g‘oliblarni taqdirlab borish*).

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida tashkil etilgan qo‘g‘irchoq teatrlari faoliyatini takomillashtirib, bolalarni musiqa, rassomchilik,

adabiyot, teatr va san’atning boshqa qiziqishlarini oshirishga iste’dodini yuzaga chiqarishga ko‘maklashish zarur.

Yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratishga yo‘naltirilgan tadbirlarin tashkil etish;

- Maktabgacha ta’lim tashkiloti jismoniy tarbiya yo‘riqchisining ish faoliyatini nazorat qilib borish;

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida sportning turli yo‘nalishlarda g‘oliblari bilan uchrashuvlar tashkil etib, bolalarda sportga bo‘lgan qiziqishlarini orttirish;

-“Men ham Vatan himoyachisiman” harbiy-vatanparvarlik badiiy- tadbirin o‘tkazish;

- bolalar o‘rtasida erkin kurash, shaxmat-shashka sport estafetalarini o‘tkazib, g‘oliblarni taqdirlab borish;

- o‘tkazilgan tanlovlarda g‘olib bo‘lgan bolalarni aniqlash, ularning ota-onalari bilan suhbatlashib, iqtidorlarini rivojlantirish maqsadida sport to‘garaklariga jalb etishda bolalarni jismoniy chiniqtirish,

ularni sport sohasida qobiliyatlarini namoën qilishlari uchun zarur shart-sharoitlar yaratishimiz kerak.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog va hodimlarning kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanishni tashkil etish;

- Maktabgacha ta’lim tashkilotin kompyuter bilan ta’minlanganligini o’rganish, xatlov natijalari asosida tuman (shahar) moliya bo’limiga takliflar kiritish.

- Maktabgacha ta’lim tashkilotida faoliyat yuritaётgan pedagoglar o’rtasida “Kompyuter savodxon” ko’rik-tanlov o’tkazish.

- pedagog va xodimlarning AKTdan foydalanishini kuzatib borish. Jamiyatimiz va maktabgacha talimda ruy berayotgan yangiliklardan tezkor xabardor bo’lishlarini nazorat qilish.

AKTdan foydalanishida noqonuniy saydlarga kirmasligini nazorat qilib borish va bolalar o’rtasida kompyuter texnologiyalari va qurilmalarini va internetdan samarali foydalanishni o’rgatish.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog va hodimlar, tarbiya-lanuvchilarning ma’naviyatini yuksaltirish, ular o’rtasida kitobxonlikni keng targ’ib qilish;

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog va hodimlar, tarbiya-lanuvchilarning ma’naviyatini yuksaltirish, ular o’rtasida kitobxonlikni keng targ’ib qilish maqsadida kutubxonalar (kitob burchaklar) faoliyatini takomillashtirish

- “Men sevgan ertak qahramoni”, “Buvimning ertaklari”, “Mening kutubxonam”, mavzularida kitoblar targ’ibotini olib borish

- Kitobxonlikni targ’ib qilish maqsadida rahbar va xodimlar, tarbiyachi-pedagoglar bilan kitoblar sovg’a qilish akuiyasini tashkil etish

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida haftaning xar juma kuni o’tkazilaётgan ma’naviyat soatlari mavzularini prezident asarlari bilan bog’lab borish

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagog-tarbiyachilar bilan turkum ma’naviy – ma’rifiy uchrashuvlar tashkil etib borishda bolalar ma’naviyatini yuksaltirish, ular o’rtasida kitobxonlikni keng targ’ib qilish bo’yicha tizimli ishlarni tashkil qilish.

Xotin-qizlarni ish bilan ta’minlash kabi topshiriqlarini bajarishni tashkil qilish;

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarda faoliyyat olib boraётgan xotin-kizlar ko’mitalari faoliyatini takomillashtirish, ulardagi mavjud muammolarni atroflicha o’rganib borish.

- Maktabgacha ta’lim tashkilotlarda xotin-qizlarni ish bilan ta’minlash maqsadida tuman (shahar) bandlik ko’maklashish bo’limi xamkorlikda bo’sh ish o’rinlari yarmarkalarini o’tkazib, qizlarimizni hunarli qilib tarbiyalab borish.

- Amalga oshirilgan ishlar haqida ma’lumotlarni umumlashtirib tuman (shahar) Maktabgacha ta’lim bo’limiga taqdim etish

Xulosa qilib aytganda, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining “Beshta muhim tashabbus” bo’yicha maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ushbu, chora-tadbirlar rejasini ishlab chiqishini tashkil etish zarur.

Shuningdek, maktabgacha ta’lim tashkilotida hafta kunlarining nomlanishi quyidagicha;

1-kun, *San’atim- faxrim mening*

2-kun, *Hunar-tuganmas xazina*

3-kun, *Kitob-ma’naviyatga eltuvchi kuch*

4-kun, *Sport-tinchlik timsoli*

5-kun, *Kompyuter savodxonligini maktabgacha ta’lim tashkilotlarida.*

Yosh avlodni xar tomonlama kamol topgan, yetuk, jismoniy sog‘lom, baquvvat qilib tarbiyalash, eng muhim vazifalaridan biridir. Shunday ekan kelajagimiz bo‘lmish bolaning ilk yoshlik chog‘idan boshlab ularning o‘sishi va tarbiyasi bilan jiddiy shug‘ullanish ta’lim–tarbiya usuli va vositalaridan unumli foydalanish joizdir. Bolalarga tarbiya xaqida gapirar ekanmiz, bolalarning ma’naviy immunitetini, bo‘sh vaqtlarin ularning qiziqishin xisobga olib, san’atning turli yo‘nalishlari bo‘yicha to‘garaklar tashkil etish, salomatligin mustahkamlashda har tomonlama chiniqtirish sport turlari bilan shug‘ullanishiga qiziqishlarini oshirib borishda, kitob mutolaasi bilan shug‘ullanish, turli kasb-xunarga bo‘lgan ilk ko‘nikmalarin shakillantirishda bolalarning eng sevimli vositasi - bu o‘yin ekanini yodimizda saqlashimiz kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ózbekiston Respublikasi 2016-jíl 29-dekabrda PQ-2707 son “Maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to’grisida”gi qarori.
2. Ózbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasi. 2019 jíl , 8 may.
3. “Umumiy tipdagi davlat va nodavlat maktabgacha ta’lim tashkilotlari to’g’risida” Nizom. Ózbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 jíl 13 maydagi 391-sonli “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to’g’risida”gi Qarori.
4. Ózbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qoyiladigan “Davlat talablari” 2018jíl , 18 iyun.
5. Jetilistirilgen “Ilk qadam” mámleketlik oqıw baǵdarlaması Ózbekiston respublikasi mektepke shekemgi ta’lim ministrligi 2022-jıl 4-fevral
6. “Ilk qadam” mámleketlik oqıw baǵdarlaması. Tuzuvchilar: Grosheva I.V., Evstafeva L.G., Mahmudova D.T., va boshqalar. Toshkent, 2018 jıl .
7. Hasanboyeva.O.U. va boshqalar. Maktabgacha ta’lim pedagogikasi.
8. Abdurahimova.D.A “Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarni axloqiy ruhda tarbiyalashdaxalq ertaklaridan foydalanish”.T-2003
9. Roziqova M,Umarova K,Murodova N.Maktabgacha ta’lim muasasalarining tarbiyalanuvchilari uchun rivojlantiruvchi o‘yinlar majmuasi.-Toshkent,2013y.

Internet materiallari.

1. www.pedagog.uz
2. www.edu.uz
3. www.ziyouz.com
4. www.gov.uz